

Sygn. akt I A Cz 232/17

POSTANOWIENIE

Dnia 23 lutego 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSA Bogusław Suter (spr)

Sędziowie : SA Beata Wojtasiak

SA Bogusław Dobrowolski

po rozpoznaniu w dniu 23 lutego 2017 r.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku **D. P.**

z udziałem **Burmistrza Miasta H.**

w przedmiocie odwołania D. P. od decyzji Burmistrza Miasta

H. z dnia 20 lutego 2017 roku, nr (...) o zakazie zgromadzenia

na skutek zażalenia Burmistrza Miasta H.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 21 lutego 2017 roku, sygn. akt I Ns 39/17

p o s t a n a w i a :

I. **oddalić zażalenie;**

II. **zasądzić od Burmistrza Miasta H. na rzecz D. P. kwotę 240 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.**

B. W. B. B. D.

Sygn. akt I ACz 232/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20.02.2017r., znak: (...), opublikowaną w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta H. w dniu 20.02.2017r., godz. 12:03, Burmistrz Miasta H. zakazał organizatorowi – D. P. zorganizowania zgromadzenia w dniu(...) z miejscem rozpoczęcia zgromadzenia przy ul. (...) przy (...)z planowaną trasą przejścia i z miejscem zakończenia zgromadzenia ul. (...) – ul. (...) – ul. (...) – ul. (...) (zakończenie).

W uzasadnieniu decyzji wskazano, iż planowane zgromadzenie spowodowało szereg emocji w społeczeństwie miasta H., ukazały się liczne artykuły w prasie oraz na portalach społecznościowych, w których wyrażano swoje stanowiska, zarówno za jak i przeciw marszowi. Medialny rozgłos wskazuje, że tegoroczny marsz spowoduje dużo większe zainteresowanie nim i tym samym wpłynie na zwiększenie się liczby uczestników. Organizacji marszu przeciwna

jest społeczność obu wyznań: katolickiego i prawosławnego, istnieje też uzasadniona obawa naruszenia porządku publicznego. Burmistrz stwierdził, że planowane zgromadzenie może zagrażać życiu i zdrowiu ludzi albo mieniu w znacznych rozmiarach, na co wskazuje przeprowadzone postępowanie dowodowe, w związku z czym - na podstawie art. 14 pkt 2 ustawy – Prawo o zgromadzeniach, orzeczono jak w sentencji.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył organizator zgromadzenia D. P. zaskarżając ją w całości i zarzucając rażące naruszenie art. 14 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 24.07.2015r. Prawo o zgromadzeniach (Dz. U. z dnia 29.09.2015r.) oraz art. 6, 10, 79, 80, 81 k.p.a. – w związku z art. 2, 7, 31 ust. 1 i 3 oraz art. 57 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Jednocześnie, domagał się uchylecia decyzji w całości.

W uzasadnieniu wskazał, że zeszłoroczny marsz odbył się bez żadnych incydentów, uczestniczyło w nim ok. 180 osób, zaś w roku bieżącym zgłoszenie uwzględniało możliwą zwiększoną liczbę uczestników do ok. 500 osób, zaś organizator we własnym zakresie zobowiązał się zapewnić własne służby porządkowe. Celem zgromadzenia, wbrew twierdzeniom Burmistrza Miasta H., jest upamiętnienie żołnierzy podziemia antykomunistycznego z okazji zbliżającego się (...). Planowany pokojowy przemarsz ma, więc upamiętniać postaci kluczowe dla niepodległości Polski, których wkład w walkę z komunizmem został uhonorowany przez Sejm RP ustawą ustanawiającą (...). W ocenie odwołującego, Burmistrz nie wskazał żadnych argumentów, dlaczego zdarzenie to miałyby być wymierzone przeciwko mieszkańcom oraz na czym ma polegać naruszenie porządku publicznego w mieście. Odwołujący nie doszukał się również dowodów, że społeczności wyznania katolickiego i prawosławnego mogą sprzeciwiać się zgromadzeniu, w szczególności, gdy sam Burmistrz deklarował obawę wzięcia w nim udziału znacznej liczby uczestników. Nie sposób również przyjąć, aby zgromadzenie miało w jakikolwiek sposób naruszać odbywające się wewnątrz świątyni, znajdującej się w okolicach trasy przemarszu, nabożeństwa „w przeddzień (...), gdzie wierni wraz z K. proszą o wybaczenie wszystkich win i proszą o wybaczenie wszystkim, którzy świadomie lub nieświadomie, z własnej woli lub z innych przyczyn dopuścili się czynów niegodnych”. Końcowo zaakcentował, że sposób prowadzonego dotychczas w sprawie postępowania dowodowego, w szczególności ograniczanie organizatorowi prawa do zapoznania się z jego wynikami, złożenia własnych wniosków i ewentualnych wyjaśnień, a więc jednostronnie i nieobiektywnie, godzi w zasady rzetelnego postępowania administracyjnego.

W ocenie odwołującego, nie zostały wykazane jakiegokolwiek przesłanki określone treścią przepisu art. 14 pkt 1 i 2 ustawy – Prawo o zgromadzeniach, uniemożliwiający odbycie się planowanego zgromadzenia, zaś decyzja odzwierciedla subiektywne odczucie Burmistrza bądź nieokreślonej bliżej grupy mieszkańców, przy zastosowaniu kryteriów uznaniowych i emocjonalnych, w oderwaniu od obowiązujących przepisów.

Postanowieniem z dnia 21 lutego 2017 roku Sąd Okręgowy w Białymstoku uwzględnił odwołanie i uchylił decyzję Burmistrza Miasta H. z dnia 20 lutego 2017r., znak: (...) o zakazie zgromadzenia oraz orzekł, że zainteresowani we własnym zakresie ponoszą koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sąd ten ustalił, że w dniu 06.02.2017r. D. P., działając w charakterze przewodniczącego, złożył do Urzędu Miasta H. zawiadomienie o zamiarze zorganizowania w dniu(...), w godz. (...), zgromadzenia publicznego upamiętniającego żołnierzy podziemia antykomunistycznego z okazji zbliżającego się (...). Wskazał planowaną trasę przejścia: ul. (...) (przy (...)) – ul. (...) – ul. (...) – ul. (...) (zakończenie). Przewidywaną liczbę uczestników określił na 500 osób. Dodatkowo zobowiązał się zapewnić własną ochronę służącą zapewnieniu pokojowego przebiegu zgromadzenia.

Informacja o planowanym zgromadzeniu została umieszczona w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta H..

Dalej Sąd Okręgowy wskazał, iż z ustaleń poczynionych w toku postępowania prowadzonego przez Burmistrza Miasta H. wynika, że w dniu (...), w godz. (...)w (...)w H. przy ul. (...). D. odprawiane będą szczególne nabożeństwa w przeddzień (...), gdzie wierni wraz z(...) proszą o wybaczenie wszystkich win i przebaczenie wszystkim tym, którzy świadomie lub nieświadomie, z własnej woli lub z innych przyczyn, dopuścili się czynów niegodnych.

Sprzeciw w sprawie zorganizowania zgromadzenia wyraziła również Rada Miasta H. wskazując, że ubiegłoroczne (2016r.) zgromadzenie odbyło się (...) – nasz bohater”, którego sylwetka jest w mieście H. postacią kontrowersyjną, odpowiedzialną za zamordowanie 79 mieszkańców regionu.

W informacji nadesłanej przez (...) w H. wskazano z kolei, że na dzień 16.02.2017r. nie uzyskano informacji w zakresie możliwych zagrożeń towarzyszących przedmiotowemu zgromadzeniu. Jakkolwiek marsz, który odbył się w 2016r., przebiegał inną zupełnie trasą i uczestniczyło w nim ok. 200 osób, nie odnotowano zakłóceń porządku publicznego, a wyłącznie jedno zdarzenie polegające na znieważeniu flagi państwowej RP (przestępstwo z art. 137 § 1 k.k.). Z punktu widzenia policyjnego, przedstawiona przez organizatora trasa marszu na 2017r. powoduje pewne trudności z zabezpieczeniem, zbiegając się terytorialnie i czasowo z odbywającym się nabożeństwem Przebaczenia Win, przy czym Policja już podejmuje wszelkie kroki zmierzające do przygotowania się do zgromadzenia oraz zapewnienia bezpieczeństwa dla osób postronnych, jak i jego uczestników.

W dniu 15.02.2017r. odbyło się spotkanie przedstawicieli Urzędu Miasta i Wnioskodawcy dotyczące ustalenia zmiany trasy i terminu zgromadzenia. D. P. nie wyraził zgody na otrzymane propozycje.

Na dzień (...) w (...), w godz. (...) wynajęta została sala na występ (...), zaś w noc poprzedzającą (...) odbędzie się(...).

W liście otwartym skierowanym do Burmistrza Miasta H., Radna Miasta E. R. stanowczo sprzeciwiła się organizacji zgromadzenia – jako prowokacji wymierzonej w lokalną społeczność, pod którym podpis złożyło szereg mieszkańców H. oraz okolicznych miejscowości (538 podpisów). O swoim stanowisku poinformowała również lokalne media i prasę.

Sąd Okręgowy w oparciu o powyższe ustalenia doszedł do przekonania, iż odwołanie D. P. jest zasadne i jako takie uzasadniało uchylenie zaskarżonej decyzji Burmistrza Miasta H. z dnia 20.02.2017r. o zakazie zorganizowania zgromadzenia.

Sąd Okręgowy na wstępie podkreślił, iż w demokratycznym państwie prawa wolność stanowi jedną z naczelných i podstawowych wartości. Jej zasadniczym atrybutem jest swoboda publicznego, nieskrępowanego wyrażania poglądów i przekonań, a także gromadzenia się w tym celu. Stwarza ona obywatelom możliwość aktywnego uczestniczenia w życiu publicznym, pozwala na realizację innych wolności i praw. W polskim systemie prawnym, organizowanie pokojowych zgromadzeń i uczestniczenie w nich zaliczone zostało do „wolności” konstytucyjnych. Stosownie bowiem do treści art. 57 Konstytucji RP państwo ma obowiązek zapewnienia możliwości realizacji tej wolności i wynikających z niej praw. Ingerencja władz publicznych ograniczająca wolność zgromadzeń jest dopuszczalna wyłącznie w sytuacjach przewidzianych ustawą. Respektując wolność zgromadzeń, treścią art. 14 ustawy – Prawo o zgromadzeniach ustawodawca usankcjonował podstawę do wydania przez organ gminy zakazu zgromadzenia publicznego, jeżeli jego cel narusza wolność pokojowego zgromadzania się, jego odbycie narusza art. 4 lub zasady organizowania zgromadzeń albo cel zgromadzenia lub jego odbycie naruszają przepisy karne (pkt 1), jak również jeżeli jego odbycie może zagrażać życiu lub zdrowiu ludzi albo mieniu w znacznych rozmiarach, w tym gdy zagrożenia tego nie udało się usunąć w przypadkach, o których mowa w art. 12 lub art. 13 (pkt 2).

Odnosząc się do przesłanki z art. 14 pkt 2 ustawy – Prawo o zgromadzeniach, wskazanej jako podstawa wydanego w rozpatrywanej sprawie zakazu zorganizowania zgromadzenia, a jednocześnie podanej w odwołaniu od decyzji, Sąd Okręgowy zauważył, że wykładnia tego przepisu uwzględniać musi wspomniane wartości i normy wyższego rzędu, wynikające z Konstytucji RP i przepisów prawa międzynarodowego. Przewidzianą w nim przesłankę zagrożenia życia lub zdrowia ludzi albo mienia w znacznych rozmiarach, a dalej zmierzającą do ograniczenia wolności zgromadzeń poprzez wysoce restrykcyjny zakaz ich przeprowadzenia należy interpretować stosunkowo wąsko. Sąd Okręgowy następnie odwołał się do stanowiska Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w P. wyrażonego w wyroku z dnia 14.12.2005r., sygn. IV SA/Po 983/05, wprawdzie wydanego na kanwie przepisów ustawy – Prawo o zgromadzeniach w dotychczasowym brzmieniu, tj. sprzed jej zmiany i nowelizacji, aczkolwiek w dalszym ciągu aktualnego, iż w przypadku konfliktu konstytucyjnie gwarantowanej wolności zgromadzeń z innymi prawami, takimi jak bezpieczeństwo, porządek publiczny - wolność zajmuje pozycję równorzędną. Z powołanych względów, w orzecznictwie sądów

administracyjnych (rozpatrujących przed dniem 14 października 2015 r. sprawy w zakresie odwołań od decyzji organów administracyjnych na gruncie Prawa o zgromadzeniach) konsekwentnie przyjmowano, że wynikającym z art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy (odpowiednik obecnie obowiązującego przepisu art. 14 pkt 2 Prawa o zgromadzeniach) obowiązkiem organów administracji publicznej jest nie tylko formułowanie przypuszczeń co do ewentualnych zagrożeń wynikających z planowanego zgromadzenia, ale wskazanie i wnikliwa identyfikacja negatywnych aspektów zgromadzenia na tle konkretnych okoliczności sprawy. Wymaga to wykazania, iż w okolicznościach konkretnej sprawy zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego albo mienia w znacznych rozmiarach ma charakter realny (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 10 stycznia 2014 r., sygn. akt I OSK 2538/13, LEX nr 1456989).

Dalej Sąd Okręgowy wskazał, iż w rozpatrywanej sprawie poza sporem pozostawało, że zawiadomienie o zgromadzeniu zawierało wszelkie niezbędne elementy wynikające z obowiązujących przepisów, wskazywało na jego pokojowy i „upamiętniający” określoną grupę osób charakter. Zachowany został przez organizatora termin oraz tryb zawiadomienia, z którego wynikało, że przewidywana liczba wynosić będzie 500 osób, która – jakkolwiek co najmniej 2-krotnie przekracza ilość zadeklarowanych uczestników zgromadzenia, również w H., z roku 2016r., nie może świadczyć o wystąpieniu uzasadnionej obawy wystąpienia zagrożeń dla życia lub zdrowia ludzi albo mienia w znacznych rozmiarach, tym bardziej, iż z akt sprawy nie wynika, jakoby (...) w H. (powiadomiona o chęci zorganizowania zgromadzenia) zgłosiła jakiegokolwiek uwagi odnośnie zagrożenia spokoju publicznego mieszkańców H.. Jakkolwiek wskazano, że przedstawiona trasa powoduje pewne trudności z zabezpieczeniem zgromadzenia, na co treścią decyzji wskazywał Burmistrz, aczkolwiek informacja ta pozostaje „wyrwana” z szerszego kontekstu – nie mniej istotne pozostaje bowiem zapewnienie, że funkcjonariusze Policji podejmują już wszelkie kroki zmierzające do przygotowania się do zgromadzenia i zapewnienia bezpieczeństwa dla osób postronnych, jak i uczestników.

W świetle powyższego, w ocenie Sądu Okręgowego, dokonana przez Burmistrza Miasta H. ocena dotycząca zagrożenia dla życia lub zdrowia wynikającego z planowanego zgromadzenia nie znajdowała potwierdzenia w okolicznościach rozpatrywanej sprawy. O spełnieniu przesłanki zagrożenia dla życia i zdrowia, warunkującej zakaz zgromadzenia, nie może decydować samo subiektywne i hipotetyczne, nieoparte jakimkolwiek materiałem dowodowym zapatrywanie Burmistrza Miasta H., części mieszkańców (podpisy pod listem otwartym Radnej, sprzeciwiającej się zgromadzeniu, złożyło ponad 500 osób, w tym również z okolicznych miejscowości, takich jak N., K. czy D.), jakoby zgromadzenie było wymierzone przeciwko mieszkańcom, którzy czują uzasadnioną obawę co do naruszenia porządku publicznego H.. Nie sposób wywieść również, aby ubiegłoroczny marsz, poza jednym incydentem, nastroczył organom państwowym trudności z zabezpieczeniem jego prawidłowego i spokojnego przebiegu, a co za tym idzie – tegoroczne zgromadzenie, przy co najmniej dwukrotnie większej, deklarowanej liczbie uczestników, a w szczególności jego przebieg miało wyczerpywać dyspozycję cytowanej wyżej regulacji art. 14 pkt 2.

Sąd Okręgowy podkreślił, że obowiązkiem organów administracji publicznej jest zapewnienie bezpieczeństwa osobom uczestniczącym w zgromadzeniu. Nie jest przy tym istotne, jak kontrowersyjne w odbiorze społecznym mają być poglądy manifestowane przez uczestników zgromadzenia, pod warunkiem, że nie są one sprzeczne z obowiązującym prawem. Przy obecnym brzmieniu art. 57 Konstytucji RP stanowisko prezentowane przez organ administracji w zaskarżonej decyzji jawiło się jako sprzeczne z tym przepisem. Istota tego stanowiska prowadziłaby do uniemożliwienia realizacji wolności pokojowych zgromadzeń, których celem miałyby być prezentowanie jakiegokolwiek wywołujących większe lub mniejsze emocje i kontrowersje poglądów. W kontekście konstytucyjnej wolności organizowania pokojowych zgromadzeń (art. 57 Konstytucji RP) nie jest zadaniem ani organów administracji publicznej, ani sądów analizowanie haseł, idei i treści, które nie naruszają przepisów obowiązującego prawa, a którym służyć ma zgromadzenie, z punktu widzenia własnych przekonań moralnych osób działających w imieniu organu administracji czy też sędziów zasiadających w składzie orzekającym sądu, bądź też przekonań dowolnej części społeczeństwa. Dokonywanie takich zabiegów zniweczyłoby konstytucyjną wolność pokojowych zgromadzeń, a ponadto naruszałoby przepis art. 14 punkt 2 Prawa o zgromadzeniach.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że tematyka mająca być przedmiotem zgromadzenia, bezsprzecznie wywołała poruszenie społeczności lokalnej H. i budzi kontrowersje społeczne, tym niemniej sądowa kontrola administracji sprawowana

aktualnie przez sądy powszechne jest wyłącznie kontrolą legalności zaskarżonych do sądów aktów, czynności lub bezczynności organów administracji publicznej.

Końcowo Sąd Okręgowy wskazał, iż nawet ewentualne uciążliwości związane z usytuowaniem trasy przemarszu w sąsiedztwie kaplicy, w której tego dnia mają się odbywać szczególne nabożeństwa, nie mogą ograniczać konstytucyjnej wolności uczestników obu tych spotkań.

W konkluzji Sąd Okręgowy wskazał, że zaskarżona decyzja Burmistrza wydana została z naruszeniem przywołanego powyżej przepisu prawa materialnego. Dokonana przez organ administracyjny wykładnia art. 14 punkt 2 Prawa o zgromadzeniach prowadziła bowiem w ocenie tego Sądu do naruszenia konstytucyjnej wolności wnioskującego o zgromadzenie. Dlatego też należało uwzględnić wniesione odwołanie, a w konsekwencji uchylić zaskarżoną decyzję.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył uczestnik postępowania Burmistrz Miasta H. zaskarżając je w całości i zarzucając:

- 1) naruszenie konstytucyjnych zasad wolności sumienia i wyznania poprzez uznanie, iż zorganizowanie zgromadzenia publicznego, w żaden sposób nie wpłynie na przebieg ceremonii Przebaczenia Win, która zbiega się z dniem zgromadzenia, a w konsekwencji uznanie, iż nie została naruszona konstytucyjna wolność sumienia i wyznania mieszkańców H.;
- 2) sprzeczność ustaleń Sądu ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, przede wszystkim w kwestii zmiany trasy i godziny zgromadzenia zaproponowanych przez proboszcza parafii (...)w H., pisma (...) a także nieuwzględnienie incydentów, które miały miejsce podczas ubiegłorocznego zgromadzenia, co w konsekwencji doprowadziło do uchylecia decyzji Burmistrza Miasta H. i zezwolenia na zgromadzenie;
- 3) naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy poprzez uznanie, wbrew znajdującym się w aktach sprawy dokumentom, iż Burmistrz Miasta H. nie rozważył przed wydaniem decyzji realnego zagrożenia odbyciem zgromadzenia życia lub zdrowia ludzi albo mienia w znacznych rozmiarach.

Wskazując na powyższe wniósł uczestnik o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Zażalenie Burmistrza Miasta H. uznać należy za bezzasadne.

Na wstępie wskazać należy, iż zgodnie z art. 57 Konstytucji RP każdemu zapewnia się wolność organizowania pokojowych zgromadzeń i uczestniczenia w nich zaś ograniczenie tej wolności może określać jedynie ustawa. Ustawą tą jest przede wszystkim ustawa z dnia 24 lipca 2015r. Prawo o zgromadzeniach (Dz.U. poz.1485), która w art.14 stanowi, że organ gminy wydaje decyzję o zakazie zgromadzenia nie później niż na 96 godzin przed planowaną datą zgromadzenia, jeżeli:

- 1) jego cel narusza wolność pokojowego zgromadzania się, jego odbycie narusza art. 4 lub zasady organizowania zgromadzeń albo cel zgromadzenia lub jego odbycie naruszają przepisy karne;
- 2) jego odbycie może zagrażać życiu lub zdrowiu ludzi albo mieniu w znacznych rozmiarach, w tym gdy zagrożenia tego nie dało się usunąć w przypadkach, o których mowa w art.12 lub art.13.

Podkreślenia wymaga, że powołany wyżej przepis zawiera wyczerpującą listę przesłanek wydania zakazu odbycia zgromadzenia. Analogiczne zapisy zawierała też uprzednio obowiązująca ustawa z dnia 5 lipca 1990 r. Prawo o zgromadzeniach, stąd też aktualność zachowało orzecznictwo sądów administracyjnych, Sądu Najwyższego jak też Trybunału Konstytucyjnego, z okresu obowiązywania tej ustawy.

Wolność zgromadzeń nie jest absolutna, co potwierdza wyżej powołany art.57 zd. 2 Konstytucji RP, niemniej jednak ograniczanie wolności zgromadzeń powinno być traktowane jako absolutny wyjątek, co wskazuje na potrzebę

zawężającej interpretacji wszelkich ograniczeń dotyczących swobodnego, pokojowego zgromadzania się. Każdy więc zakaz odbycia zgromadzenia musi być oparty i w sposób przekonywujący uzasadniony przesłankami określonymi w art.14 Prawa o zgromadzeniach z uwzględnieniem wskazanej wyżej, zawężającej interpretacji tych przesłanek. Ograniczenia wolności zgromadzeń nigdy też nie powinny opierać się na przypuszczeniach bądź spekulacjach, a ewentualny zakaz podejmowany bez uprzedniej oceny stopnia zagrożenia (vide: uchwała Trybunału Konstytucyjnego z 16 marca 1994r., W 8/93, OTK 1994, nr 1, poz. 18; orzecznictwo ETPC, w szczególności wyr. ETPC z: 2.10.2001 r. w spr. Stankov i the United Macedonian Organisation Ilinden przeciwko Bułgarii, skargi Nr 29221/95, 29225/95; 20.2.2003 r. w spr. Djavit An przeciwko Turcji, skarga Nr 20652/92; wyr. ETPC z 8.7.2008 r. w spr. Vajnai przeciwko Węgrom, skarga Nr 33629/06 – dostępne w HUDOC).

W orzecznictwie tak sądów krajowych jak i ETPC wskazuje się też, że zakaz zgromadzeń w żadnym razie nie może wynikać z tego, że organ władzy publicznej nie akceptuje stanowiska osób biorących udział w zgromadzeniu, bowiem zadaniem organów władzy publicznej jak i sądów nie jest analizowanie haseł, idei i treści, które nie naruszają przepisów obowiązującego prawa, a którym służyć ma zgromadzenie, z punktu widzenia przekonań osób działających w imieniu organu administracji czy też sędziów orzekających w sprawie zakazu (vide: wyr. ETPC z 12.6.2014 r. w spr. Primov przeciwko Rosji, skarga Nr 17391/06, HUDOC; wyrok NSA z dnia 25.05.2006r., I OSK 329/06, ONSAi WSA 2007 nr 2, poz. 45, str. 188).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy stwierdzić należy, iż Sąd Okręgowy wydając zaskarżone postanowienie, dokonał prawidłowej oceny zgromadzonego materiału dowodowego i z oceny tej wyprowadził trafne wnioski, odpowiadające wskazanym wyżej kryteriom, jakie należy brać pod uwagę przy ocenie zasadności wydanego przez organ gminy zakazu zgromadzenia, stanowisko swoje przekonywująco uzasadniając. Sąd Apelacyjny powyższe ustalenia sądu I instancji w pełni podziela i przyjmuje za własne.

Przypomnieć należy, iż jako podstawę decyzji w przedmiocie zakazu zgromadzenia wskazano art.14 pkt 2 ustawy Prawo o zgromadzeniach argumentując że jego odbycie może zagrażać życiu lub zdrowiu ludzi albo mieniu w znacznych rozmiarach. W uzasadnieniu organ powołał się na medialny rozgłos towarzyszący zgromadzeniu co może wskazywać na uczestnictwo w nim większej niż wskazano w zawiadomieniu liczby osób, negatywny odbiór zgłoszonego zgromadzenia w społeczności lokalnej, traktującej je jako wymierzone przeciwko mieszkańcom, która to społeczność czuje uzasadnioną obawę co do naruszenia porządku publicznego w mieście, sprzeciw społeczności obu wyznań katolickiego i prawosławnego oraz Rady Miasta oraz wreszcie fakt, że w czasie przemarszu w pobliskiej świątyni będzie odprawiane szczególne nabożeństwo w przeddzień (...), gdzie wierni (...)proszą o wybaczenie wszystkich win i proszą o wybaczenie wszystkim, którzy świadomie lub nieświadomie, z własnej woli lub z innych przyczyn dopuścili się czynów niegodnych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego przytoczona wyżej argumentacja organu gminy wydaje się dość wyraźnie wskazywać na to, że organ ten zagrożenia życia lub zdrowia ludzi albo mienia w znacznych rozmiarach upatruje nie tyle w zachowaniach samych uczestników zgromadzenia (w czasie zgromadzenia w roku ubiegłym miał miejsce jedynie jedno zdarzenie – vide pismo Komendanta Powiatowego Policji k.59 akt) ile w negatywnym odbiorze tego zgromadzenia w społeczności lokalnej, traktującej owe zgromadzenie jako swego rodzaju „prowokację” z uwagi na budzącą w tej społeczności poważne kontrowersje postać (...) (ubiegłoroczne zgromadzenie odbyło się (...) – nasz bohater”). To właśnie sprzeciw społeczności lokalnej w istocie legł u podstaw podjęcia decyzji zakazującej zorganizowania zgromadzenia.

W tym kontekście przypomnieć należy, że w przedmiotowej sprawie nie jest istotne, jak kontrowersyjne w odbiorze społecznym mają być poglądy manifestowane przez uczestników zgromadzenia, pod warunkiem, że nie są one sprzeczne z obowiązującym prawem. Podzielenie bowiem stanowiska organu wydającego zakaz prowadziłoby do uniemożliwienia realizacji wolności pokojowych zgromadzeń, których celem miałyby być prezentowanie jakichkolwiek wywołujących większe lub mniejsze emocje i kontrowersje poglądów.

Przyjmując z kolei, że organ zaistnienia przesłanki z art.14 pkt 2 ustawy Prawo o zgromadzeniach upatruje w reakcji społeczności lokalnej ewentualnie zachowaniach przeciwników zgromadzenia zapowiadających swój przyjazd do H. w celu zmanifestowania swego sprzeciwu wobec poglądów i idei głoszonych przez uczestników tego zgromadzenia, a co wynika z zapowiedzi prasowych – znanych sądowi z urzędu – to należy przypomnieć, że ocena, czy odbycie zgromadzenia może zagrażać życiu lub zdrowiu ludzi albo mieniu w znacznych rozmiarach, musi odnosić się do organizatorów i uczestników zgromadzenia, a nie do osób niechętnych zgromadzeniu. Odmienna interpretacja przepisu jest przejawem ograniczenia gwarancji konstytucyjnej, jaką jest wolność zgromadzeń. Przywołać w tym miejscu wypada wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 stycznia 2006 r., K 21/05 (sentencja ogłoszona w Dz.U. Nr 17, poz. 141), w którym Trybunał uznał m. in., że "ewentualność kontrdemonstracji przy użyciu przemocy lub przyłączenia się skłonnych do agresji ekstremistów nie może prowadzić do pozbawienia tego prawa (wolności zgromadzeń) nawet wtedy, gdy istnieje realne niebezpieczeństwo, że zgromadzenie publiczne spowoduje naruszenie porządku publicznego przez wydarzenia, na które organizatorzy zgromadzenia nie mają wpływu, a władza publiczna uchyli się od podjęcia skutecznych działań w celu zagwarantowania realizacji wolności zgłoszonego zgromadzenia". Dalej Trybunał przyjął m. in., że na władzy publicznej ciąży obowiązek zapewnienia ochrony demonstracji i to bez względu na stopień jej kontrowersyjności, pod warunkiem, że nieprzekroczone zostają granice zakazu głoszenia określonych poglądów. Stwierdził także, iż kontrdemonstracje nie mogą ograniczać prawa do demonstracji, a władza publiczna ma obowiązek zapewnienia ochrony, każdemu, kto w sposób legalny korzysta ze swego prawa.

Odnosząc się do zarzutów wniesionego przez uczestnika zażalenia wskazać należy, iż eksponowane w nim incydenty, które miały mieć miejsce podczas ubiegłorocznego zgromadzenia to w istocie jeden wskazany przez Komendanta Powiatowego Policji incydent – znieważenie flagi państwowej Rzeczypospolitej Polskiej – i jakkolwiek naganny, to jednak nie mający charakteru zdarzenia zagrażającego życiu lub zdrowiu ludzi albo mieniu w znacznych rozmiarach. W powołanym piśmie (k. 59 akt) Komendant Powiatowy Policji wprost stwierdza: „Podczas marszu w roku ubiegłym ... nie odnotowano zakłóceń porządku publicznego”. W tym kontekście realność zagrożenia odbyciem zgromadzenia życia lub zdrowia ludzi albo mienia w znacznych rozmiarach, przy uwzględnieniu, że ocena taka musi odnosić się do organizatorów i uczestników zgromadzenia, a nie do osób niechętnych zgromadzeniu, budzi poważne wątpliwości. Przypomnieć w tym miejscu jeszcze raz należy, iż ograniczenie wolności zgromadzeń nigdy nie powinno się opierać na przypuszczeniach bądź spekulacjach i nie może wynikać z tego, że organ decydujący o zakazie zgromadzenia nie akceptuje stanowiska osób biorących udział w zgromadzeniu, a lektura uzasadnienia decyzji zakazującej zorganizowania zgromadzenia jednoznacznie wskazuje na takie właśnie motywy organu.

W zażaleniu uczestnika mocno jest eksponowany zbieg z dniem zgromadzenia, nabożeństwa Przebaczenia Win w Soborze św. Trójcy. W ocenie skarżącego uznanie przez Sąd Okręgowy, iż w takiej sytuacji zorganizowanie zgromadzenia publicznego nie wpłynie na przebieg wskazanej ceremonii, narusza konstytucyjne zasady wolności sumienia i wyznania.

W ocenie Sądu Apelacyjnego zarzut powyższy jest oczywiście niezasadny. Co do zasady przypomnieć należy, iż w orzecznictwie wskazuje się, że ocena zgodności z prawem decyzji o zakazie odbycia zgromadzenia publicznego powinna być dokonywana przede wszystkim z punktu widzenia uprawnień wynikających z wolności zgromadzeń, a nie tylko pod kątem ochrony praw i wolności innych osób (wyrok SN - Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 5 stycznia 2001 r., III RN 38/00, OSNAPiUS 2001 nr 18, poz. 546, Biul. Inf. Pr. 2002 nr 1, str. 62). Przede wszystkim trzeba jednak zauważyć, iż wbrew wywodom skarżącego, brak jest podstaw do tego, by z faktu zorganizowania zgromadzenia w tym samym czasie, gdy w znajdującym się na trasie planowanego przemarszu uczestników zgromadzenia Soborze św. Trójcy odbywać się będzie nabożeństwo Przebaczenia Win, wyprowadzać wniosek o naruszeniu konstytucyjnych zasad wolności sumienia i wyznania. Jak się wydaje, skarżącemu w istocie chodzi o ewentualność zakłócenia na skutek przemarszu uczestników zgromadzenia, powagi trwającego nabożeństwa i tym samym utrudnienie wykonywania przez wiernych w nim uczestniczących praktyk religijnych. Wskazać jednak należy, iż przemarsz uczestników zgromadzenia będzie się odbywać ulicami miasta zaś nabożeństwo w murach świątyni, a ponadto nabożeństwo odprawiane będzie w godzinach 16.30-19.00 (k. 82 akt) zaś zgromadzenie rozpocznie się o godzinie 16.00 w innym miejscu miasta – przy kościele Podwyższenia Krzyża, a dopiero zakończy

o godzinie 19.00 na ulicy (...) – w pobliżu (...) (k. 13 i 93 akt), a więc w porze dnia, w której kończyć się też będzie nabożeństwo. W tych okolicznościach brak jest podstaw, by formułować wnioski o naruszeniu konstytucyjnych zasad wolności sumienia i wyznania, a ewentualna reakcja wiernych wychodzących ze świątyni po nabożeństwie na przemarsz uczestników zgromadzenia – jak już wyżej wskazano – co do zasady nie może być podstawą oceny zaistnienia zagrożenia życia lub zdrowia ludzi albo mienia w znacznych rozmiarach (art.14 pkt 2 ustawy Prawo o zgromadzeniach).

Reasumując, w świetle powyższych rozważań, w ocenie Sądu Apelacyjnego zarzuty zażalenia uczestnika postępowania należało uznać za nie zasadne. Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji na mocy art. 385 w zw. z art.397 § 2 kpc.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na mocy art.520 § 3 kpc w zw. z § 8 ust. 1 pkt 3 i § 10 ust.2 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015r. poz. 615 z późn. zm.).

B. W. B. B. D.